

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár feléire Pozsonyban és Pesten helyben borított nélkül 7 ft, postán borítottban hetenkint kétszer kéllye 8 ft 24 kr, hatszor kéllye 9 ft 12 kr. p. p. A hirdetések minden négyeszer hasábozott apróbetűs soráért vgy ennek helyéért 5 p. kr., a kétfős soráért pedig 10 p. kr. fizeltetik.

Vasárnap

808

Aprilis 9. 1848.

Előfizethetl Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utcai Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utcai Horváth-házban 583d. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelgethetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Nemzetiségek és osztályok közti béke! Monarchia! Alkotmányos szabadság, rend, törvényesség!

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Országgyűlés. Kerületi és főrendi ülések. Hírfűzér. Ausztria. Kúlföld. Franciaország. Legújabb. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Országgyűlés.

Előleges közlés. Az april 7dikén reggeli 9kor tartott kerületi ülésben pár óráig tartó vita után a közlekedési törvényjavaslat Bónis módosítása szerint (lásd alább) elfogadtatott.

Rónay: Egy petítiót nyújt be a cath. egyháziak és világiak nevében, mely Deák nyilatkozata következtében zárt konferenciában fog tárgyalatni.

Asztalos: Olvassa az Erdély és Magyarország uniója iránti törvényjavaslatot. Elfogadtatott.

Házman: Küldői részéről azon kérelmet intézi az rrhez, hogy Buda és Pest egy hatóság alá alkítsák. A miniszteriumhoz uttatott.

Szentkirályi: Olvassa 1) Az elhunyt nádor emléke. 2) Az új nádor megválasztásáról t. zikketeket. Elfogadtatnak.

Továbbá Szentkirályi javaslatára elhatározzatik, hogy a szállásokért az évnegyedek januártól számítassanak.

Elnök: Bemutatja az új Jászkm kerület követei, Illési és Balajthi megbízó leveleit.

Elnök: Egy kérelmet mutat be Poór Jánostól. Elhalasztatik.

Országos ülés 12 1/2 órakor.

A fentebbi törvényjavaslatok szinte elfogadtatnak.

Kerületi ülés esti 6 órakor.

Az ülés magát permanensnek nyilvánítja, míg minden tárgyat be nem végezd: Tárgy a cath. petíció.

Kerületi ülés april 6dikán este 5 órakor.

Elnökök. Jegyzők: Mint fentebb. Tárgy: törvényjavaslat a közlekedési ügyben. — A jelen kerületi ülésben érdekes vitáknak valánk tanui. A viták tárgya volt a közlekedési minister gróf Széchenyi által benyújtott törvényjavaslat, mellyben a ház elibe terjeszti főbb vonalokban a közlekedési teendőket, 's ezek sikerítésére 10 millió forintra meghatalmazást kér az összes ministerium felelőssége mellett. A jelen tárgy első volt, mellyben a ministerium a leendő ellenlék némi előhírnékeivel találkozt. A 10 millió feligazgatás némelyek kedélyét, — hiába! a pénzadás még mindig legcsiklósabb oldala a magyarnak. — Pedig uraim! a szabadságot nem sikerült még eddig seholy ingyen megvásárolni, 's szerencsésnek jekintethetjük magunkat, ha csak pénzbe került. Az eddigi rendszer helyébe a felelős ministerium képett, 's vele együtt egészen új formákba alakult át Magyarország közigazgatása. A régi fegyverekről le kell mondanunk, miket eddig a kormány ellenében használtunk, — bele kell illeszkednünk egészen új helyzetünkbe, mert az új állapotnak mi hasznát sem vehetendjük különben. Ki a szabadságot, a független kormányzást akarta; akarnia kell az abból folyó minden következtéseket is. Az új kormány élén azon férfiak ülnek, kik a nemzet bizalmától kísérve küzdtek a már kivívott elvekkért. Az elvek ki vannak viva, — de csak papiron; eszközöket kell adni a kormány kezébe, hogy azokat a gyakorlati életben megszilárdíthassa. A felelős kormányrendszernek csak felét, csak jó oldalát akarni; a vele járó terhek alól pedig kibújni — neveltséges operatio. Azért le kell mondaní a mult édes emlékeiről, és el kell fogadnunk az új kormányrendszer elönyeivel egy, mint kellemetlenségeivel. Magyarország egy új reményteli időszak küszöbén áll; akarjátok hogy reményeitek valósuljanak? támogatások teendőben a közvéleményalkotta kormányt. „Dans les jeux melés de calcul et de hazard, on court toujours des risques d'autant plus grand, qu'on veut obtenir de plus grand avantages.“

Elnök: Tárgyalás alá bocsátja a közlekedési törvényjavaslatot.

Jegyző: Felolvassa a nevezett törvényjavaslatot.

Kubinyi: Szerettem volna, ha az illető minister, mielőtt a törvényjavaslatot behozta, egy financialis tervet terjesztett volna a ház elibe.

Széchenyi közl. minister. Magyarország az előterjesztett törvényjavaslaton kívül sok más teendője is van, mikre szükség felhatalmazni a ministeriumot, ha azt akarjuk, hogy az ügyek fen ne akadjanak. Nem tudom van-e pénz a cassában, ha nincs, teremteni kell, mert e nélkül lépést sem tehetünk. Kölesőnről jelen körülmények közt, midőn a bécsi metallique-k ára 64re szállott, ne is álmodjunk. Magyarország elég forrásai vannak; adóssága nincs, nem lesz nehéz pénzalapot teremteni. E tárgyban a financez ministernek szabad kezét kell engedni. Ha pénz nem lesz, a közlekedési ministernek semmi teendője nem lesz; enélkül én csak pipázni fogok. A jelen törvényjavaslatnak egyik főcélja: a számos kenyer veszteséget foglalkoztatni. Illy sürgető pillanatban főszempont a tömeg foglalkoztatása. Az egész planum abban áll, hogy egy centralis cassaschein eszközöltessék, minek papírait már eddig is — más országok példájakint — több vidékekről készpénz gyanánt elfogadni ajánlkoztak. — Az előmunkálatok tervezését jelen körülményeink közt veszélyesekeknek tar-

tom; eddig is az volt bajunk, hogy mindig csak projectaltunk, de semmi sikere nem volt, itt az ideje, hogy a tettek mezejére kilépjünk; kezünk teljesen szabadok. Igaz, hogy az ország bizonyos percenteket garantirozni kénytelen; de itt maguk a vasutak szolgálnak legjobb biztosítékul, 's a kamatokat is behozandják. A kamatozás nem mindenütt bizonyos ugyan, p. o. Debreczentől Szatmárig. Ha csekély személyemet illetőleg kívánja az ország, hogy a ház húzzon is valamit, pénz kell adni, mert dignitast cumotio nem akarok elvállalni. (Eljenzés.)

Madarász: A javaslatra is volna ugyan észrevételem, de leginkább alkotmányos szempontból szölok hozzá: 1) Tanácsos-e financez-operatumokat megkezdeni, a nélkül, hogy biztos alapra támaszkodnánk? Az ilyenek vége rendszeres bukás. A második szempont: Ez ideig nem levén bebonyolítva papírpénz-üzletekbe Magyarország, ezt csak akkor lehetne tenni, ha tökéletes financez-systemánk volna. Hol lesz a számadás felelőssége, ha meg nem határozzuk a kamatlábat? Ki kezkeskedik, hogy hány 2—3—4 percentet kell-e garantiroznunk? Magyarország financiájában alig lehet valamit tenni, míg a jövő országgyűlés elibe terjesztett financez-tervben nem látandjuk a bankjegy-kérdés megoldását. Ennél fogva nem egyezem bele, hogy a financialis terv előtt 10 millióig meghatalmazzuk a közlekedési ministert. 'S mit akarunk ezen 10 millió alajjául kitűzni? tán az adót? Parlamentaris országban egy fő előnye van az alsó háznak, hogy a pénzkiváratokat megtagadhatja. Ezt akarom én is jelenleg tenni. De nem osztom a minister kenyértelen emberekre nézve mondott véleményét is; mert hiszen mitől fosztattak meg a munkások, miután még eddig vasutak nem is építettek? 'S ha már eddig csakugyan kenyér nélkül voltak, miért ne maradhatnának ugy 4 hónapig? A 6dik pontra, a közmunkákát illetőleg, aggodalmam van. Némely jurisdictiókban a közmunka nem áll fen, 's nem is fog alkalmaztatni. De, miután már az egyenlőség eszméje kimondatott, nem fogom megszavazni soha, hogy valaki magyar földön dolgozzék, midőn Somogy követe nem dolgozik. A közmunkák pénzzel folytatassanak. Indítványom tehát az, hogy előbb terv terjesztessék a ház elibe, most pedig menjünk a napi rendre.

Bernáth (Ung): Szinte a törvényjavaslat ellen szölok fel. Megköszönöm, ugymond, ha mind a 9 minister 10—10 millió bankjegyet fogna kibocsátani. Elhiszem, hogy sine cura lenni nem akar a minister ur. De ne is féljen a minister ur, hogy az legyen. Mert ha csak azt teszi, hogy registrumot csinál, mije van az országnak 's méréseket eszközöl, — eleget tett hivatásának. A vizsabayozást illetőleg azt egyezem meg, hogy a terv nélkül elkezdett tiszaszabayozást megszüntetni akarom, mert több kárt tesz, mint hasznat (zaj). 'S azon meggyőződésemet mondom ki, hogy küldöim 's más illetéket kényszerítenem lehet, hogy tulajdon kárukat saját pénzüknön vásárolják meg.

Deák: Nagy fontosságú 's nehéz megoldású kérdések, mellyek megpendítettek, annyival is inkább, mert valljuk meg, járatlanok vagyunk bennök. De ha már felelős ministeriumot kívántunk 's vittünk ki, tessék a költségeket is elvállalni. — Egy lengyel vajvoda szavai jutnak eszembe: „malu perniciosam libertatem; quam quietam servitutum.“ Ki élvezni akar fizetni kell. Többen azon kérdést hozták fel, hogy mi pénzalapot fog mutatni a minister a kibocsátandó papírok fedezésére? Erre csak az egyszerű felelet: az én zsebetem és a másét. En a jelen törvényjavaslatban azon nagy megnyugtatót találok, hogy az egész ministerium felelőssége áll érte jót. Aztán ha van a világon productiv kölcsön, az ilyen az. Mert azon kívül, hogy a töké egy része magában a vállalatban van biztosítva, még kamatoz is. Ne ámitsuk magunkat, a jelen kormány teendőit nem lehet csak amugy ingyen beváltani. Hát az administratio többi ágai miből lesznek fedezendők? En előre látom, hogy a jövő országgyűlés nagy lármát ütend, hogy nincs országház 'sat. — mert a mai időben már nem gyűlhetünk össze a Rákotson. Képzljük a jelen helyzetet ahhoz, ha felelős kormányunk nem leendett; akkor sem osztott volna el az országgyűlés országos pénztár nélkül. És most a t. rrk első lépésnek a pénz megtagadását akarják a felelős ministerium ellenében. Higgyék el a tek. rendek, az exaltatio el fog mulni; ez igen szükséges volt a már birtokunkban levők kivívására; de a kivívottak rendezését csak hideg számítás viendí keresztül. A jó gondolkozású emberek szivesen adóznak, de megkérdik mire. Úgy vagyunk az illyféle adózással, mint a magtárból kivett búzával a földmives, mellyet azon reményben vet el, hogy helyébe tiszser annyit kapjon. De sokan kétkednek, megtermie az elvetett mag a reménylett gabonát. És ismét sokan vannak, kik mivel messze van az aratás, szeretnék legalább első esiráját látni; 's ha a ministerium ezt sem mutathat fel; ha nem létesíthet egyetlen nagyobbserü vállalatot, országházat 'sat. kérdem, minő vélemény, bízalom fog iránta a népben fejlődni, pedig ha a rrk ekkint járnak el, ha első lépésében megkötik kezét lábát, ez eredmény bizonyosan be fog következni. Minő állapot fog kifejlődni a mezei gazdaság, ipar és kereskedés mezején? Minden pangásnak fog indulni. 'S ki nem látja, hogy ekkép roppant crisis álland be. Elégületlenül fog-

nak tekinteni az új rendszerre, melly semmi jót sem tud eszközölni. De van főleg egy osztály, melly ez újabb mozgalmaknak áldozatul esett. És ez osztály az, melly politikai miveltésége, buzgósága, kitűnő liberalismusa által a legtöbbet tette az új állapot kivívására. Ez osztály az ügyvédik ar. A multban megszokták, ha nem is fényesen, de becsületesen, jól élni, 's most mi sors vár rájuk? A statusnak még akkor is dolgoztatni kell, midőn csak az élelmezés az eredmény, mennyivel inkább kell ezt tennie, ha productiv, ha nyereséges. Ne csináljunk magunknak illusiot, hogy 6 hónap mulva minden megváltozik. Illy tárgy van végezdő? Annyi, mennyi a francia convent óta még egyetlen törvényhozásnak sem volt. A kormányzás minden ágait újra kell rendezni, terveket, vállalatokat, codexeket alkotni. 'S illy halmaz teendők bevégzésére tán elég lesz 2 hónapos országgyűlés? Ismét mondom ne csináljunk illusiot; a jövő törvényhozás bizonyosan eltart 1 évig. 'S egy évig csak bámuljon a ministerium, hogy meggyőződjék az utak 'sat. rosaságáról, mikre tervet előlegesen az idő rövidsége miatt nem nyujthatott? A financez-operatumoknál el nem kerülhetjük a papír-kibocsátást. Ki azt hiszi, hogy a financez-ministernek egyedül dolga leszen — pénz bevenni 's megkiadni, igen téved; ez igen more patrio — gazdálkodás volna. A táblának joga van a pénz megtagadni; de vajjon célszerű-e? Ézért kár volna felelős ministeriumot alakítani; erre igen rá illelnek a „multum clamoris, parum lanae.“ Somogy követe közmunkát nem akar, pénzt sem; ez nem kevesebbet tesz, minthogy Magyarhonban pár hónap mulva minden országos munkának meg kell szünnie. Ennek következtése volna, hogy utak és hidak végkép 'elromolnak, a kereskedés, ipar megakad; 's a nép boszankodva fogja mondani: köszönöm az illy új rendszert, melly mellett utóljára még a házamból sem mehetek ki. A közmunkák iránt igaz nincs újabb rendelkezés; de midőn a törvényhozás a közteherviselést novemberben rendelte életbeléptetni, bizonyosan azon logicát követte, hogy a közmunkák addig folytatattni fognak. En tehát szükségesnek látom a ministeriumot a jelen törvényjavaslat értelmében felhatalmazni. Fölteszem, hogy az összes ministerium becsületével; 's a közlekedési minister a haza javával nem fog könnyelműen játszani, midőn felelősség terhe fekszik vállain. A jelen pillanat a tervkészítésre épen nem alkalmas; a viszonyok nem soká változnak, 's erről is gondoskodva lesz 'sat. Ez véleményem, de nem úgy mint ministeré, hanem mint Zala követeé. (Hosszasan tartó helyeslés.)

Beöthy: En a kért 10 milliót megajánlom, de csak két föltét alatt: 1) hogy e somma az ipar, kereskedés és földművelés előmozdítására is fog fordítatni. 2) Hogy mindenek előtt a pest-flumei vonal vétetik mübe.

Kende: Szinte megszavazza a 10 milliót.

Széchenyi: En azt hiszem, hogy szükség tüzetesen szölanom a tárgyhöz; szükség tájékoznom jelen ministeri állásomat. Öszintén vallom meg, hogy nem az én politicám győzött, hanem egy sokkal szerencsésobb politica, 's én megszölitatván, bona fide beléptem. Már micsoda szerepem volna, ha a jelen törvényjavaslat megbuknék? nem egyéb, mint kényelmesen várni, pipázni, míg egyszer a ministerium megbukik — 's mást alkotni. De miután ezt egyáltalában nem volt szándokom tenni, jelen törvényjavaslatot nyujtam be, 's azt hiszem jól cselekedtem. Szükséges hogy a dolgot tisztába hozzuk; mert ha a ház, mint Somogy követe proponálta, napi rendre tért át, én arra is szivesen ráállok, csak hogy ez esetben nem nagy passiom van magamra felelősséget vállalni. En azt hiszem, hogy satyra nélkül nem tehetjük, mikint első lépésünk az legyen, hogy sétáljunk. Illy alakban nem volt fogalmam a felelős ministeriumról. En a felel. ministerium eszméjét úgy képzeltem, hogy előre adjuk meg a mit kér; 's csak aztán szöjúk nyakát, ha rosszul végezte. Itt a szönok részletes taglalatba bocsátokzik, 's folytatja: Még akkor, midőn a reggel fel nem támadt felettünk, mint most, mindig a haza újjászöletésével foglalkoztam. E javaslat szaporán készült, de egy régi, nyugottabb combinatio nyomán. En jelen javaslatban több utakat proponáltam. De sokan azt vetik ellen, hogy a felső megyéket kihagytam a calculusból? Engem azon vezéreszme vezetett, hogy egy országban, mint a miénk, leginkább ott szükségesek vasutak, hol kőutakat alkotni nem lehet. Ha provincialis szempontból akarunk kiindulni, akkor égtessük el a törvényjavaslatot; ez egy ország jólétére van számítva. A kamatlábat itt kimondani, helytelen volna, mert lehet hogy kevesebbet kaptam volna, — mi pedig ezután meg nem történhetik. Itt lehet igazán alkalmazni, hogy nincs rosszabb, mint a „zu vielregieren“ 's meg az illy féle bele kottyánás. Már ha a cassában pénz nincs; mivel fizettettek a pensiók? Hol veszünk fegyvert? Amerika állapota sokban hasonlított a szabadság-háboru előtt a miénkhez; annak hitele épen ugy gravitált London felé mint a miénk Bécs felé. A szakadás után Északamerika 340 féle papirt bocsátott forgásba; 's milly roppant eredménye volt ennek. A banquerottól nagyon félünk. Magyarország sok falujában nem banquerottirozott senki, mert nincs semmijök. Megvallom, igen jó humorom van; higgadt levén mint a jó kocsis, néha ostort szeretek bontani, hogy a maradékat sujtsam (Bernáth közbeszö: Midőn lovakról beszél a minister, ne forduljon felém mert én senkinek sem

vagyok lova.) (Zaj.) Távol legyen, hogy valakit sérteni akar-nék. (Eljen.) Itt ismét részletekbe bocsátkozott szónok, 's végül mondá: Hogy Magyarország nagy netezteté legyen, közlekedési eszközökre van szüksége, 's mi hamarabb. Arról is gondolkodtam, hogy honnan szerezzük meg a síneket a tiszavidekhez; de azt majd később fogom előterjeszteni. A javaslatot még egyszer elfogadtatni kérem. (Eljen.)

Zsarnay: Nem azt kell kérdenünk jelenleg: van-e pénz? hanem, helyes szükséges-e a kifizetőt cél? Az 1836: 25. t. ez. el kell törölni, ha akarjuk, hogy a minister céljait kivihesse. Megajánlja a 10 milliót.

Szóltak még többen is részint a tárgyhoz, részint czáfolólag. — A tárgyalás más napra halasztatik.

Szentkirályi: Engadjék meg a rkk., hogy két törvényzikket felolvassak, 's nyomtatás alá bocsáthassam. 1) József elhunyt nádor emléke törvény általi örökítéséről. 2) István nádorról választásáról. — Helybenhagyott.

A szövegben forgott törvényzikkelyek következők:

Törvényzikkely. Dicsőült József nádor emléke törvénybe iktattatik. Elhunyt es. kir. auszriai főherceg József, Magyarország nádora, az isteni gondviselés változhatlan végzete által az élők sorából elszóltatván, az ország rendei névnek a maradék előtt is dicsőített felmutatása végett, ő felsége megegyezésének hozzájárulással elhatározták: 1) J. József nádor azon ernyedetlen buzgalomért, mellyel felszádon keresztül, nem ritkán nehéz körülmények között, a hazának ügyeit vezérlette, a nemzet háláját teljes mértékben kiérdemelte. — 2) J. A történetkönyv azon gyász lapjára, mellyre mulandó életének utolsó órája jegyezve van, az ország rendei ezennel reá írják nevének a nemzet kebelében el nem mulható emlékezetét.

Törvényzikkely. Felsőleges es. kir. auszriai főherceg István Magyarország nádorává választatik. — O es. kir. es. apostoli felsége ez országgyűlést nádorválasztás végett kegyelmes királyi meghívó által különösen is kitűzvé, miután a megüresedett nádori méltóságra kegyelmesen kijelölték névsorát, kir. titkos peesétével lepecsételve, idősb Majláth György országbírónak a kegyelmes kir. előadásokkal együtt általnyújtani, 's ekepen az ország rendei kívánságának és a törvény rendelkezései eleget tenni kegyelmes méltóztatott: az ország Rendei ő felsége kegyelmes színe elől tanácskozási termékebe eltávoztván; a kir. levélnek, melly a kijelölt neveit magában foglalta, sértetlenhagyása mellett, tehát a kijelölés szokásszerű kiharidatásának mellőzésével, es. kir. auszriai örökös főherceg Istvánt, dicső emlékezetű es. kir. auszriai örökös főherceg József nádorispánnak fiát, egyhangulag és közös akarattal az ország nádorává elválasztották; nemesak azért: hogy e választás által a fejedelem és ország közötti kölcsönös bizodalom, melly a közbizodalom alapja, minélzorosabb kapcsolatok által megerősítessék, és lehető néhez időkben a koronás fejedelem előtt minélzatosab közbenjárásra számot tarthassanak: hanem különösen azért is, mert fényes lelki tehetségei és a magyar nemzet iránti különös hajlandósága, előtök 's az egész ország előtt köztudomásra ismeretes; minélzovva azon vesztéséget, mellyt elhunyt atyjában a nemzet kesereg, kipótolni képesnek csak őt tartották. — Valamint hogy már csak ez országgyűlés történetei is azon általános bizodalom, mellyel az egész nemzet által egyhangulag lelkesedéssel elválasztott, fényesen igazolták. — Melly ebeli és ekként történt választásra nézve egyebiránt kijelentetik: hogy az jövő esetekre zsinórmértékül nem szolgálánd, sőt inkább az ország törvényei mind a felség kijelölési, mind az ország rendinek szabad választási jogait illetőleg, mind végre azok, mellyek a nádori méltóság hatósága és jogai iránt eddig alkottattak, vagy ennekutánna alkottatni fognak: minden jövőidőre épségben fentartatnak. — O es. kir. es. apostoli felsége az ország rendinek ezen ekepen, és teljes szabadsággal tett választását, annak szokott módon történt bejelentése után, kegyelmesen elfogadván; egyszersmind az ország rendeit bizosítani méltóztatott, nem csak az iránt, hogy az ország törvényét, melly négy alkalmas egyének kijelölését rendel: hanem egyszersmind az iránt, hogy a nádori méltóságot minden törvényes jogaiban ennekutánna is fen fogja tartani, és eszközölni, hogy az elválasztott új nádor a nádori és ezzel kapcsolatos királyi helytartói méltóság minden törvényes jogai és kötelességeit egész kiterjedésben, minden bár honnan eredhető akadály nélkül, teljes mértékben gyakorolhassa. — Ezután az elválasztott új nádor az ország rendei által ő felsége kegyelmes színe elibe kísértette, fogadást tett, hogy a nádori méltóságot a törvény szerinti érteleme szerint fogja viselni; egyszersmind hitét a királynak és az ország esküvessel kötötte le; az ország rendei pedig ő felségének királyi levelét, mellyben a kijelöltek nevei foglaltattak, bontatlanul, bizodalomuknak annál erősebb bizodalomul, lepecsételve, úgy mint általában, legfelsőbb kezeibe ismét alázatosan visszaszolgáltatták. Ezekhez képest: 1) §. O es. kir. főhercegségének auszriai örökös főherceg Istvánnak az ország nádorává lett elválasztása ezennel törvénybe iktattatik. — 3) §. A nádor méltóságához mérskendő tisztí díja iránt azon 3000 darab aranyon kívül, melly öt mint a jázok és kunok főkapitányát és főbíráját illeti, a jövő országgyűléséig ideiglenesen a magyar ministerium által ő felsége fog intézkedni.

Törvényjavaslat a felelős ministerségnek a közlekedési tárgyak iránti teendőiről. Az 1836k 25k és 1840: 40 törvényzikkelyekben a vasutak és esatornák engedményezéséről szóló rendeletek jövőre nézve ezennel elöröltetvén, a törvényhozás további intézkedéseig ideiglenesen köreteközök határozatnak: 1) §. Felhatalmazatik a felelős ministerség, hogy a készülöben levő vasutak 's megkezdett vizsabayozásoknak, ha és a mennyire azok a közkereskedést előmozdítják, lehető folytatásához 's befejezéséhez segédkezést nyújtsanak, 's a közállomány befolyását ezekre nézve bizosítsa. — 2) §. A még meg nem kezdett vaspályavonalokon egyes tár-

sulatok által netalan tett felmérési 's előmunkálási költségek kárpótlása iránt a felelős ministerség — fentartván azokra a közállomány építkezési jogát — lépjen egyezkedésre, 's terjeszse helybenhagyás végett a közlekedési törvényhozás elibe. — 3) §. A ministerium felhatalmazatik: hogy Budapestből, mint a haza szívéből a határszéleleg irányzandó új vaspályavonalokat, előleges mutáni megvizsgálás után, 's különösen országos szempontból, figyelmeztve a helyi hőriülményekre is, tervezzen 's ha lehetséges ezen irányokban a munkát tetteleg is, idővesztés nélkül, megkezdesse. — 4) §. E czélokra felhatalmazatik az összes ministerium, egész 10 millió forintig alapot alkotni, melly az ország által bizosították, 's mellyből 8 millió forint erejéig vasutakra, 2 millió forintig pedig vizsabayozásra a szükséghez képest pénzösszegek fordíthatnak. — 5) §. A hatóságokban még most fenálló közmunkáknak törvényszerinti alkalmazására a ministerség ügyel fel, mellynek tisztéhez tartozand: a létező utak, hidak 's más közlekedési eszközök fenntartásáról is, az illető hatóságokkal egyetértve, ideiglenesen intézkedni. — 6) §. A vizek szabályozására eddig kijelölt pénzalapnak felhasználására a felelős magyar ministerium ezennel továbbra is utasítatik.

Előleges közlés. Az april Sán tartatott förr. ülésben a felelős ministerségnek a közlekedési eszközök iránti teendőiről szóló javaslata a kk. és rnek több órákig tartott zájós, és érdekes vita után oda módosított, hogy a förr. a közlekedési eszközökre 10 milliót fel nem ajánlják ugyan, de az illető ministert felhatalmazza, hogy a már megkezdett vonalok, és szabályozások folytatására, és a megkezdendő vaspályák iránti tervek készítésére határozatlan summáig pénzalapról, és illetőleg pénzről is rendelkezessen.

April. 7én d. e. tartatott 61k ülés a förrnél: — Ghiczy i. m. felolvassa a 257k sz. alatti törvényjavaslatot. „Az ország közhivatalnokairól“ — g. Nadásdy Lipót k. f. i. Nem a főispánok érdekében kíván szólni, de meg a municipiumok fenállanak eddig el nem fogadja e t. javaslatot: — mindig azt hallá, hogy az alkotmány bizosítéka a megyei rendszerben fekszik, és ennek zárköve a f. i., azok eddig független hivatalnokok voltak, a király tanácsosai, és most mi lesz belőlök? — pártfőnök; most minden hivatalnok érdekében fekszik a közrend, és esend, nem tanácsosok elmozdítva az ellenzés tette sorozitani. — most nem pártédek, de becsületesség a jelszó, azért még főispánok léteznek, azok a municipiumok 's a rend érdekében legyenek elmozdíthatlanok; — Marczibányi t. f. i. Nem akar hivatalának stabilitást szerezni, de alkotmányos szempontból szól, mert a főispánok a felsőtábla kiegészítő részei; — a mult kormány ugyan elmozdított néhányat, de ezimeket mégis meghagyta, és ha most egyedül a ministeri akarattal fognak függni, milly hatása lesz annak e táblára? — a legközelebbi időkben az 1536k 56. t. ez. ellenére mozdítottak el, és ezt az ország sérelemnek vette ki monda az inamobilitást; — tehát most is csak azon esetre kívánja az elmozdíthatást kiterjeszteni; ha az illető megye kívánja; egyebként is a jelen törvények által oly szük körre van a f. i. hivatal sorozitva, hogy a ministeri felelőséggel igen öszvefér, de ha még is gátohatja, akkor az elmozdíthatást az alispánokra is ki kell terjeszteni, mert ez is elnökösködik, — a ministerium is csak annyiban felelős, mennyiben a kiváltság tőle függ; — Tihanyi t. f. i. A főispánok országgyűlési szavazati jogát akarja függetlenségben megtartani, és ennek csak az elmozdíthatatlanságban lévő bizosítéka, azért erre figyelmeztetni ohajtja a kk. és rr.; — gr. Andrássy sárosi főispán. Tudni akarná mik lesznek ezennel a főispánok? átlátja ugyan, hogy ezeket ez uttal rendezni nem lehet; de azt a felelőséggel öszhangzásba akarja tenni, ha t. i. adminisztratív tekintetben nem felelnek meg hivatásoknak, ám legyenek ettul elmozdíthatok, de országgyűlési szavazatukra nézve nem lehet jogaikat elvenni, a t. főispán szavaz; — gr. Pálffy József. Ohajtja, hogy adminisztratív feladatokra nézve a f. i. elmozdítható legyen, mert ezt kívánja a felelőség eszméje, de országgyűlési szavazatokat megakarja tartani; — Oeska y K. p. A mult izben a kk. és rr. azt nyilváníták, hogy a municipiumokat megakarják tartani, és jelen t. j. által azt lényegében látja megrendítve; — gyakorlatilag mutogatja, hogy a f. i. elmozdíthatással nem fog nyerni a ministeri felelőség, és csak a hivatalnok állás ingadozása fog eszközöltetni; gróf Károlyi L. nyitrai f. i. Valamint előzött, úgy jelenleg is azt hiszi, hogy a kormány minden hivatalnokot elmozdíthat; különben a régi municipiumok úgy sem léteznek már, azért mindent eszközölni kell mi a jelen törvényes kormányrendszert, a ministeri felelőséget elmozdíthatja; — gr. Cziráky János. Lényegesnek látja a különbséget az előbbi, és mostani kormány között, az csak fejedelmének volt felelős, és nem az országának is; — szükségesnek látja, hogy a kormányzási gépezet öszhangzásba hozassék és azért a f. i. elmozdíthatást pártolja; — gr. Nadásdy Fer. a f. i. E förendi tábla egyszersmind itélőszék is, mert ez fog itelni a bevádlott miniszterek felett, és ha az itteni tagok nagy része a kormány önkényétől fognak függni, hogy lesznek azok független bírák? — báró Vay M. koronaőr: A jelen legnehezebb feladata a ministeri felelőséget a municipiumokkal megegyeztetni, de már a közgyűlések, és tisztújítások fel vannak függesztve, és a megye autonómiaja úgy mint eddig volt fel nem állhat, de az azért végkép meg nem szünik; — igaz hogy a ministerium kifolyása az ország bizodalomának, és minden hivatalnoknak a kuffőből kell kifolyani, de ez által ne veszélyeztessék a f. tábla önállása, mi megtörténne, ha az elmozdíthatás az országgyűlési szavazatra és kiterjesztetnék — b. Majláth G. o. b. f. i. Ha a főispánok itteni szavazati jogukat megtartják, — akkor vagy a régi adminisztratív rendszer fog ismét bejönni, vagy azok non enseké válnak, — bővebben mutogatja, hogy az adminisztratív hatáskört nem lehet a szavazati jogtul elválasz-

tani, és a t. j. pártolja; — g. Barkóczy Ján. A ministerium parancsai, a f. i. elmozdíthatása mellett sem fognak eszközöltetni, mert a vis inertiae, az ellenállási jog nem azoknak személeben de a megyei községben van, és lesz is még politikai habáskörök, és ezt ohajtja megszorítani; — Franciaországban nemesak a megyei kormányzó, de az egész departamenti személyzet a kormány kifolyása, — de miután e f. t. a stabilitást képviseli, és a szavazati jog elvehetése mellett örökös fluctuatióknak lenne kitéve, azért erre nézve a t. f. i. szavaz; — gr. Batthyány Káz. Nehány hét előtt még a f. i. elmozdíthatatlansága mellett harcolt, mert akkor a municipiumok megtámadása az alkotmányt veszélyeztette, és a főispáni hivatal volt az ezt öszve kapcsoló láncszem, de ha az elmozdíthatás a szavazati jogra is, kiterjesztetik akkor veszélyezve lesz e tábla függetlensége, mert azt a kormány 52 taggal saturalhatja, és erre figyelmeztetni akarja a kk. és rr.; — gróf Károlyi Gy. b. f. i. Eddig az 52 f. i. a felelős kormány surrogátuma volt, de már most ministerium lévén, azoknak is kik akkor azok elmozdíthatatlansága mellett küzdtek, a legnagyobb következzel lehet most ellene harcolni; de e f. rr. tábla függetlenségét bizosítani akarja, és arra figyelmezteti a kk. és rr.; — gr. Cziráky Ján. Előbbi véleményét oda módosítja, hogy ő is bizosítani ohajtja a főisp. szavazati jogát; — b. Vay M. koronaőr: Szintén előbbi véleményét támogatja, melly szerint a t. j.-ot ugyan elfogadja, de oda kívánja módosítani, hogy az elmozdíthatás által itteni szavazatok elnevesztésék, gr. Berényi: A rossz csak rosszat szül, mivel a sors ugy akarta, hogy e jelen percz legyen az aristocrazia végperce, most már nem lesz sem megye, sem főispán, sem förr. tábla; mi lesz hát Magyarország? vagy centrálisát nemzetek országa, vagy eldarabolt idegenek hazája. — Kiss Pál t. m. k. A f. i. állása kettős, hivatalnok, és mint f. t. tagok; arra nézve a felelőség elvénél fogva elmozdíthatok, de ezt meghagyatni akarja, mert a külföldön is ha a szüktség ugy kívánja a minister teremthet ugyan új péreket, de a létezők jogaikat el nem veheti; — gr. Teleki Dom. A lévén a feladat mikép lehet e. f. tábla függetlenségét bizosítani? erre nézve csak azon modot látja ha a főispánok nem lesz itt szavazatuk különben bár mi történjek mindig anomaliát fog szülni, de csak azoknak átídomítása; — b. Wesselényi Mik. Az idővel nem csak gazdálkodni, de fukarkodni ohajt; a f. i. itt ugy ül mint hivatalnok, arra van szavazati joga alapítva, ha pedig az elesik, és hivatalokódására elmozdíthat akkor több itt sem vehet részt, a kormányt fellehet arra hatalmazni, hogy a hivatalok személyzetét változtathassa, de soha sem arra, hogy a hivatali közt elválassza, és egyiket elvéve a másikat meghagyhassa, azért minden figyelmeztetést mellözve elfogadja a t. j. — b. Majláth G. o. b. f. i. ova-kodni kell minden felszólítástul, mert majd a kk. és rr. Lőnyen tovább fognak menni mint mi hajtandak; id. Majláth György o. b. A jelen kérdés feladatát abban látja, hogy a f. i. adminisztratív elmozdíthatását megkivánja és a ministeri felelőség? mire nézve igennel felel, a törvényhozási jog kérdését pedig most mellőztetni ohajtja, és azért el fogadja a t. j. (maradjon) — és így az egész t. j. változatlan maradt. Ezután felolvastatott a 292k sz. alatti t. j. „Erdély és Magyarország egyesítéséről“, mire nézve b. Wesselényi Mik.: Az unioi oly nagy ezelnak hiszi mellyt bírási drágán de meg kell vásárlanunk; elismeri ugyan hogy e t. j. 156 §. ssa nem igen kívánatos, mert Erdélyben a kormány önkénye igen is sok hivatalnokot szült; az ottani reg. száma összesen vagy 230 tesz. de ebbul e t. j. szerint kormányzó kir. táblai és katonai tagok kizártnak ezek pedig vagy 80 tesznek, van ezek közt 50 olyan ki különben is itt bírtokos lévén eddig is hivatalos volt a m. országgyűlés, a meg maradt közt van ismét sok olyan ki Kolosvárt sem tudott önérejből megjeleni, és így nem nagy lesz azok száma kik itt részt veendnek, az ért a t. j. elfogadja (elfogadjuk) id. Majláth G. o. b. Azt hiszi, hogy mind ezen t. javaslatok csak egy valosulhatnak ha Erdély reá áll; b. Wesselényi Mik.: Elismeri, hogy Erdélynek parancsolni nem lehet, de jogokkal, és testvéri jobbnak meg kell kínálni, ez hatalmunkban áll; de hogy foghatnak erre ok nyilatkozni? most már aprilis közepén vagyunk, még ott az országgyűlés egybe hívatik, még azok ha elfogadtatnak is életbe fognak léptetni, bizony el fog a jövő országgyűlés jönni, — különben az uralkodóház iránti hűségből sietetni kell az egyesítést, mert Erdélyt csak az unio tarthatja meg Magyarországnak, és a dynastiának is. — Báró Perényi u. f. i. Minden ok mit a mult viszonyokból merítve a jelenre alkalmazva felhozunk — sántikál, — ki lévén mondva, hogy e f. rr. tábla organisatiója jelenleg megmarad, feleslegesnek látja a kk. és rr. felszólítását; különben majd ha e tábla is rendeztetni fog akkor fogja annak helyét látni; — gr. Haller Ferenc: Nem barátja a municipális rendszernek, mert az által uralkodott az absolutismus, bizva a ministerekben modot akar nekik nyújtani a végre hajtás eszközöltesére; — jobbnak hiszi a most készített alkotmányt, mint az előtött, még csak a népkép. iselet miatt is, illő hogy a f. i. a ministeriumtól függjön, — de a szavazatra a t. f. i. szavaz; — Ürményi József t. f. i. Most látható, hogy az új kormány is rájutott azon akadályokra mellyekkel mindig küzdeni kellett a magyar kormányoknak, t. i. a főispánok elmozdíthatatlanság, és a megyei mindenhatóság-gal. Magyarország e tekintetben még a középkort élte egészen 1848ig, hogy most a jelen kormány az elmozdíthatás mellett van, azt rendiben látja, és ennek sokkal könnyebb, és háladatossabb szerep jutott, mint a régeinek; — legnyú igazságosak, legalább most az elválas perczében, attól erőlyes működést követeltek, a nélkül, hogy a létező viszonyok változtassanak, és háttérbe ismét oly egyének álltak, kik meglehet ugyan a legjobb szándokból, de nem ismerve az alkotmányos életet, ő f. k. királyunkat nem mindig a legjobb tanácsal támogatják; most könnyebb szerep jutott a kormánynak, nem

akarja ugyan annak feladatát kicsinyíteni, mert le kell es-
tilapítania a mozgalmak által feligazított kedélyeket, és tudnia
határt meddig lehet menni, de több biztosítékot is vehet a
módjában, mint a régi; nem lehet gyenge kormány mellett
údv e hazában, és pedig e kormánytól függ most a nemzet
jövője; a tárgyra vonatkozólag ő is az adminisztratív el-
mozdíthatást, pártolja de a szavazati függetlenségre felszólí-
tani ohajtja a k. és rr. kik, mint mondá, már ugy is sok le-
hetetlennek látszó tettek lehetővé; gr. Erdődy Sám.: Nem
barátja az önmystificációnak, és kimondja, hogy a f. i. állása
nem lehet többé olyan mint az eddig volt, most a rend ére-
kében valósítani kell a minisleri felelőséget, és annak modokat
is nyújtani; a ministerium létele ugy sem függ e felső táblai
többségtől, és csak egyedül akkor bukik meg ha az alsó táblá-
nál jut kisebbségre is ekkor bukna a f. i. is mint a kormány
kifolyásai, különben is e f. r. tábla jelen állásában nem ma-
radhatván a t. j. pár. gr. Forgách Ant.: Nem a f. i. szem-
élyes állást kell összhangzásba hozni a jelen rendszerrel, de az
intitútiokat, hisz hogy ha a főispán elnökösödik, még
az által nem veszélyeztetni a minisleri többséget, miután jogai
ugy is igen meg vannak szorítva; csak a f. i. állás független-
sége biztosíthatja a felső tábla önállóságát; Gr. Pálffy Mó-
ricez: Az iránt, valjon a főispánok számára követeltetett-e az
előtt az elmozdíthatatlanság vagy nem; és mely következtetés-
ség létezik a jelen törvényjavulat és ezen sokszor hallott köve-
telések között? nézetimet előadni nem fogom, csak a hivatal-
nokok jelen elmozdíthatatlanságára fordítom figyelmemet.

És ezt kétfelé osztom, 1) közigazgatási, 2) törvényhozási
tekintetben; mind a kettőt pedig — jelenre és jövőre.

A közigazgatásra nézve a jelen és a jövő tekintetében
cél szerűnek tartom az elmozdíthatást; 's azt hiszem, hogy
mindenki a közügy érdekében a minisleri segédkezet nyújtand
— az által, hogy hivatalát rendelkezése alá boesántandja. En
legalább ezen szempontból indulva ki a ministerium alakítása
utáni napon köteleseggemnek tartottam állásomat a minis-
terelnöknek dispositiójára bízni. Ki azonban engem hivatalom
megtartására felszólítani sziveskedett.

Ennél fogva tehát rrk izenet pártolom.

Törvényhozási tekintetben a jelenre nézve azt kívánom,
hogy a mostani főispánok a jövő törvényhozáson még szava-
zattal birjanak.

Jövőre nézve pedig, az elmozdíthatást bizonyos formák-
hoz, p. o. bírói ítélethez szeretném kötni.

Mondatott, hogy a jelen törvény csak ideiglenes. De hisz
minden törvény ideiglenes. 'S miután a most hozandó törvé-
nyeknek célja leginkább a kedélyek megnyugtása, azért
szeretném, ha a rrk a főispánok törvényhozási képességénél
is figyelemmel lennének erre, 's hogy legyenek felszólítatni
kívánom.

Ugyan az nap este országbíró n. m. elnökle alatt folyta-
tatott a förr. ülés. — Hubay it. m. jelenté, hogy ő felsége
elfogadására a k. és rr. egy küldöttséget neveztek, — mely-
hez a f. r. részéről a következőket neveztettek ki. Scitovszky
Ján. p. p. gr. Keglevich Gáb. t., Gyürky Pál k., gr. Károlyi
Laj. ny., gr. Andrassy György sár., Siskovics Józ. ver. és
Ürményi Józ. tolnai főispánok; továbbá Zsvikovits Pant.
temesi g. n. e. püspök, hg Pálffy Ant., b. Wenkheim Béla,
gr. Zichy Ödön, gr. Pálffy Moricz és Busan Herman
Horvátország, — szinte azon i. m. jelelenté, hogy a k. és
rr. a vallási dologban a förr. által lett észrevételek közül a
6dik és 8dik sra vonatkozókat elfogadják, de a „zsinat“
szónak mással felelőreldéséhez-e az ennek miképeni alkotásáról
szóló javaslat kihagyásához nem járulván, e részben előbbi
véleményekhez ragaszkodnak, mire nézve Foga rassy p.
cath. szempontból véve a zsinat helyett szinte más szót javul
tétetni, például: „egy házi-gyülekezet“, mert az elsőnek
egyéni értelmezése szerint csak a papok lehetnek részesei,
és abban csak a vallás belsőbb ügyei tárgyalhatnának, de ez
utóbbiba a vallás külső dolgai p. iskolai-ügyei, pénz-visz-
nyai stb.; — Athanazovitch g. n. e. p.: Már a mult
izben kifejtett véleményéhez ragaszkodva, e szónak is „tör-
vény által“ kihagyattatását kéri. — Hosszasb viták folytak a
„zsinat“ és „congressus“ szó értelmezései felett, az első vala-
mint a g. n. e. püspök ugy több más szónokok sem akarák el-
fogadni, és azon elvből hogy a törv. hozás a vallás ügyeivel
nem rendelkezhet annak miképeni alkotását is magokra a g.
n. e. kívánták bízni, — mások ellenben a törvénynek e rész-
beni jogat pártolva, és az idő rövidségét is tekintve elakarták
a k. és rr. javaslatát fogadni; — mi után azonban, a g. n.
e. püspökök kijelenték, hogy készek, inkább törvény nélkül
haza menni mint azt elfogadni; azon oknál fogva tehát, mint,
hogy e törv. javaslat leginkább az ő megnyugtatókára készült,
oda központosult a vélemények többsége, hogy a k. és rr.
még egyszer felszólítandók; — néhány perc múlva a szóbeli
izenetet átvívó i. m. vissza jöven jelenté, hogy a k. és rr. a
„zsinat“ szó kihagyásába, és helyébe „egyházi-gyülekezet“
és zárjel közt congressus tételébe megnyugszanak, — de va-
lamint a „törvényes“ szónak, ugy a congressusnak alkotásá-
ról szóló sorok megtartásához tovább is ragaszkodnak, — a
k. és rr. ezen véleménye felkiáltás által elfogadtatott, csak
a g. n. e. püspök jelenték ki az iránt óvásukat.

A fentebbi vitákat közbeszakítólag tartottat egyezés
— és az ország közhivatalnokairól, — Erdélynek Magyaror-
szággal egyesítéséről, — boldogult József f. hg nádor emlé-
kének törvénybe ígatasáról — és István főhg nádorrá lett
elválasztásáról szóló törvényzikkelyek legfensőbb jóváha-
gys végett felterjesztettek.

A „Nemzeti Újság“ egy jeles cikket közöl april 6iki
számában, olly fontos kérdésről, miről szólni már rég
akartunk 's csak még rendezetlen új szerkesztőségi visz-
onyink miatt nem érkeztünk. Teljesen osztozunk a N. U.
nézeteiben 's csak azt adjuk azokhoz, hogy ha már az

ausztriai birodalomnak Olaszországtól meg kell válni, a
leggyorsabb politikai kívánja, hogy annyi új és régi
hadi költség után, miben Olaszország a birodalom adó-
zónak került, most még utóljára minden elkövetessék,
hogy ezen elszakadás által, mely különben még szilár-
dulara szolgálhat a birodalomnak, annak financiája egy
új és siralmas katastrophát ne szenvedjen, hanem teteme-
sen könnyebbüljön és jövendőre megnyugtató alpra ál-
litassék.

„Sorsunk kulcsát kezünkbe adá az örök gondviselés...
független nemzet lettünk; miből önkényt következik: hogy
önmagunknak kell önmagunkról gondoskodnunk.

Mint jelen számunk külföldi rovatában látható; Szar-
dinia hadat izent Ausztriának; Rómában és Genuában,
nem csekély ellenszenvre mutató népmozgalmak törtek
ki az osztrák hatalom ellen, 's a római birodalomból had-
seregek mozognak Bologna felé, míg a piemontiek már
Milanohan vannak.

Ez események a sanctio pragmaticánál fogva, be-
nünket legközelebről érdekelnek... Sőt ugy vagyunk
meggyőződve, hogy nagy részben tőlünk is függ, vajjon
mily irányban szolgáljanak ez események jelszóló egy
európai háborura...

Nézzük csak közelebről, hogy állanak e dolgok. Az
olasz és német nemzet, nem abstract elmélet, de valóság-
os historiai basis nyomán, elhatározó, hogy különkül-
ön egy politikai testté, egy alkotmány és egy fő alatti
statusára alakuljon... Monarchiai vagy republikai formák-
ban fognak e a statusok alakulni az jelenleg reánk nézve
nem tartozik... a németek — ugy látszik — a császársá-
gi, az olaszok általában, milly formák felé gravitálnak...

E pillanatban az olasz mozgalmak koczka fordula-
tai esnek hozzánk legközelebb, tehát csak ezekről szó-
lunk.

A szardíniai hadüzenés, nem a szardíniai királyé,
hanem az egész olasz nemzeté, egysége kivívásának ér-
dekében, az osztrák császár, mint az olasz egységnek
— tagadhatatlan. hogy békekötések által jogosított —
ellensége ellen...

A sanctio pragmatica, nemzeti hűségünk alapján kö-
telez bennünket, az osztrák birodalom integritásának főntar-
tására, tehát kötelez ez esetben bennünket, tetleges
részt venni, az olasz háboruban.

Azonban ugyanezen sanctio pragmatica, esküvel kö-
telezte a dynastiát is, Magyarország részére, az alduai
tartományokat stb., mint Magyarország jogserinti örök-
sége is, visszaszerezni... és e kötelezettségnek mai na-
pig sincs elégtéve... miért?...

Mivel a dynastia azt, saját maga és nemzetünk állá-
sának koczkatatása nélkül, eddig nem tehetette. És ez
tökéletesen fölöldöz; mert ad impossibila non datur
obligatio.

És vajjon, nem így áll e most a dolog az olasz kérdé-
sekben?... Meglehet, hibázunk; de mi ugy vagyunk meg-
győződve; hogy a birodalom integritását Olaszország irá-
nyában védelmezni, annyi volna, mint a dynastia és nem-
zetünk állását compromittálni.

Nézzünk körül: avagy találunk-e csak egy szabad nem-
zeténél is Európának csak legkevésbébb sympathiát is,
vagy számíthatunk-e csak egy hajszálnyí historiai dicső-
ségre is, részünkre 's a dynastia részére, az olasz háboru
által?...

Epen az ellenkezőt...

És kérdjük már most... vár e jövendő. Európában je-
lenleg azon nemzetre és dynastiára, mellynek tettei ellen
a népek sympathiája küzd, 's mellynek tetteiért a historia
sem ígér dicsőséget?...

Epen az ellenkezőt...

Mi nemcsak nemzetünk, hanem egyenesen a dynastia
érdekében is véltünk szólni, midőn így szólunk.

Mert minek titkolnók a környülállásokat, minek csal-
nok meg szeretett fejedelmünket... mondjuk ki igazán:
az olasz háborura, nemzetünk kebelében semmi sympa-
thia sem mutatkozik, 's nincs az a kormány, melly ez
ügyben lelkesedésre 's áldozatokra bírja nemzetünket.

Magyarországnak 's általa szeretett dynastiánknak jö-
vője más oldalon nyílik...

Szabad legyen ez ügyben a „Journal des Débats“
martius 28diki száma főczikkéből a következő sorokat
idéznünk:

„Az egymásra rohanó forradalmi mozgalmak legin-
kább e három indok körül forognak: liberalismus, natio-
nálismus és socialismus. Franciaországban a mozgalom
az azt előidéz okokat tekintve, a szabadelvűség mozgal-
ma volt, melly azonban socialisticussá vált, miután a
munkarendezés kérdése amugy előre nem számítólág ab-
ban fölvetették. Olaszországban a mozgalmak a liberalis-
mus és egyszersmind nationalismus mozgalmai valának,
Olaszország szabadabb és függetlenebb léte, de egyszers-
mind egyedül olasznemzetté léte, az olaszok ohajtása. —
Németországban, Bécsben és Berlinben a mozgalom ki-
válólág a szabadelvűség mozgalma volt, mellyhez azon-
ban Cseh és Magyarországban, Galiciában és Posenben
a nemzetiség is csatlakozott. Itt nemzetiségek is vannak,
mellyek fölтамadni ohajtának. Magyarország Ausztria
által elnyomva volt, és pedig nem csak a szabadság, de
becsületrevégység tekintetében is. Magyarország vágya
valóban nemes és nagylelkű, melly abban áll, hogy véd-
nöke legyen mindazon nemzeteknek, mellyek nagy folyó-
ja mellett léteznek. A Duna Magyarország előtt már rég
pályát nyitott, mellyet azonban Ausztria féltékenysége,
félelme vagy tunyasága elzárt előle. Ezen pályát, mellyet
a Magyarországot keresztül vágó folyó jelelt ki előtte,

Magyarország a kereskedés és hajózás által törekedék
meglútni, miután azt különben tennie a politika gátolá.
Érzé azonban, hogy csak a függetlenség és szabadság
hozzájárthat meg azon rendeltetést, mellyet folyója kijelelt
előtte. Magyarország és Lengyelhon Europa védfalai vol-
tak azon időkben, midőn a despotismus Konstantinápoly-
ból jöhetett volna. Most a szabadelvű Europa előc-apat-
jának kell lennie a kényuraság ellen, ha ez Konstantiná-
polyban megtelepedni szándékoznék. Oroszország föl-
ában mindig azon hiedelemben volt, hogy ha majd Europa
a beháborgások által elfoglalva, a Bosporusról személt
levenni leendő kénytelen, akkor Konstantinápolyt hatal-
mába ejtheti fogja. Oroszország talán azt híhette, hogy
most azon idő már jelen vagy igen közel van; azonban
Magyarország virastrani fog a szabadelvű Európáért, a
szabadelvű Europa nevében. Lehet, hogy Oroszország
megtélemlíti vagy meg is nyeri magának Ausztriát, azt
mondván: én oda adom neked Olaszországot. add nekem
ide Bosporust. De nem foghatja sem megrettenteni, sem
megvesztegetni Magyarországot, melly nemzeti folyóját
ellánczoltatni nem hagyandja.

Europa sulygyene, azaz, az európai statusok függet-
lensége ne legyen kisebb eréllyel védve a szabadság mint
a királyok nagyravágysa és vetélkedése által. A népek
kötelessége védni örökségüket: belkérdések által, bár
mily tontosak legyenek azok, magukat elnyeletni ne en-
gedjék. Azon új fordulat, mellyet Magyarország veend
jelenleg, azon lökés és támasz, mellyet Magyarország a
dunamelletti népségeknok adni fog. Lengyelország föl-
támadása, ha hogy annyi előre nem látott események után
ennek csakugyan valósulni kell, mind ugyanannyi véd-
falakat képeznek, mellyeket a szabadelvű Europa a kozák
kényuraságnak ellenségezní fog.

Ez a mi meggyőződésünk is... Mi dicsőnek és fényes-
nek akarjuk nemzetünk élén e dynastiát; de hogy ez le-
hessen, annak nincs más ára, mint a feljebbi idézett so-
rokban foglaltatik... Nekünk a szabad alduna kell, ne-
kiünk a független Lengyelország kell... 'S ha ezeket meg
nem nyerhetjük, ugy veszve vagyunk és veszve a dynas-
tia... A kozák már határszélünkön van... és Olaszország-
ban pazaroljuk vérünket, midőn a kozák ellen, határaink
védtelenül állanak?... Nekünk és a dynastiának, az olasz
nemzet sympathiájára szükségünk van... Saját erőnkre
pedig és áldozatinkra, szükségünk van a kozák ellen...
Vegyve ez intést kormányunk figyelembe, 's tanácsolja ez
irányban a szeretett dynastiát!...

HIRFÜZÉR. Ó felsége a király tiszteletére apr. 9. a
város ki lesz világitva; ő felsége ismét a primási palotá-
ban szálland meg, hol, ittléte alatt, nagyszerű nemzeti
zászlók fognak kítüzetni, mellyek már Bécsből meg is ér-
keztek. — A legközelebbi alkalommal említett érdem-
koszorú, mellyel lelkes hölgyeink nádor ő fenségét akar-
ják megtisztelni, újabb határozatnál fogva albummá vál-
tozott, melly veres bárnyba kötve, külsején olajággal
aranyból, kitiünőleg díszes emlékkönyv leendő; tartalmaul
egy hálaszózat igtattatandik lapjaira ő fenségéhez a ma-
gyar hölgyek részéről; a küldöttség, melly ezen emlék-
könyvet átnyújtandja, Batthyány L. gr. minisiterelnöknek
szónoklata mellett, álland 12 mágnásné, ugyanannyi kö-
vetné, néhány polgárné és néhány jobbágynéből. — Höl-
gyeink még egy más emléket is terveznek; a bécsi poly-
technicum olvasó társaság számára t. i. egy szép fehér
zászlót, néhez selyemből, arany-rojtokkal, melly a ma-
gyar hölgyek méltánylatát, a mart. bécsi események fe-
lett, jelezendi. — A fekete pörge kalapok nyolcz napalatt
annyra dívatba jöttek, különösen a nemzetöröknél, hogy
nemesak az itteni kalaposok illynemű készlete fogyott ki,
de a pozsonyi f. heti vásárra érkezettek is a vásár első
napján mind elkelt, 's többen inkább megelégedének a
még fennmaradt zsinthe pörge, de széles lapos tetejű kala-
pokkal, csakhogy az uraknak való szokásos magasakkal ne
kényszerüljenek fejüket fedezni. — Az itteni nemzetörög-
nek fegyverek nem adattak, mert a sereg csak ideiglene-
sen az országgyűlés végeig alakult; ugyanez okból ideje
volna már az öröklést 's hasonló szolgálókat megszünt-
tetni és az illető katonaságnak átadni, mert a polgár-, tu-
lajdonkép a már alakulásnak indult helybeli nemzetörög
alig fogja megköszönni, ha az országgy. eloszlásával olly
terhek hagyatnának nyakában, mellyek öt napi foglalatos-
ságaitól elég kárával, elvonandják; különben is az ideigl.
nemzetörög nagyobb része Pozsonyból már eltávozott 's
igy a még itt levők amazokért is kénytelenítettvén szol-
gálatokat tenni, nem csoda, ha a három-négyszerezett teh-
er alól magokat kihuzzák 's elmaradoznak, főleg, miután
tudják, hogy nem büntetethetnek, mivel illy hatalom az
előjáróság kezében még nincs; majd ha a nemzetörögi
törvény kihirdetettvén kötelezővé válandik, reméljük, nem
fogják akkor olly sokan katonásdinak tekinteni ez életbe-
vágó fontosságú intézetet. — Egy bécsi lap a bánati kato-
nai határokról azon tudósítást közli, hogy Pancsova és
Zimony, két szomszéd katonai községek polgársága a
katonai hatóság alól magát felszabadítá és polgári
igazgatást állított fel, kinyilatkoztatván, hogy ezen-
tul a magyarországi haladáshoz csatlakozni és a kato-
nai önkénytől menekülni akar. A hirtelen oda ren-
delt katonaság a polgárság fenyegető közakarátára visz-
szavonult. Egy küldöttség Pancsováról Pozsonyba in-
ditaték, a lakosság kívánatait a nádornak, minisiterelnök-
nek, sőt később ő felségének is megviendő. A tudósító
szerint ez esemény fontos az egész határörvidékre, melly
olly katonai hatóság alatt nyög, mellynek kiviselői pol-
gári kabátot viselnek ugyan, de a polgárosodás iránt épen